

rob de graaf

there
is
a
discussion

een monoloog

nieuw west

Wat is jullie beeld:
Was het vandaag een grijze dag?
Zijn alle dagen grijs, zelfs als de zon schijnt?
Hebben jullie last gehad van de temperatuur?
Wat voor weer het ook is – je verlangt altijd naar
ander weer, toch?
Wat voor weer is het vandaag geweest?
Hebben ook voor jullie de vier jaargetijden ieder
hun eigen vorm van verdriet?
Is iedere temperatuur een gevoelstemperatuur?
Wat voor weer zal het morgen zijn?
De heftigheid van het weer toen je een kind was
– dat komt nooit meer terug – ervaren jullie dat
ook zo? Nooit meer zullen de kou en de
zonnwarme zo hard op je inwerken... Nooit
meer zal de wind als een muur zijn, zal de hagel
pijn doen in je gezicht...
Nooit meer zul je met je hele lichaam de druk
voelen als het onweer moet komen...
Kennen jullie ook dat onderscheid: je hebt weer
dat van alles belooft, maar er is ook weer dat de
zekerheid geeft dat alle beloften niet zijn
gehouden...
Wat voor weer is het vandaag? Voel je bij dit
weer dat je sterk bent? Dat je leeft? Of moet je
bij dit weer alleen maar denken aan de dood?

Wat ik me afvraag...

Wie is toch Marino Marini?
Heeft iemand van ons Marino Marini gekend?
Lijkt hij op iemand?
Heeft Marino Marini misschien vroeger een
andere naam gehad?
Wat weten we over Marino Marini?

Marino Marini – is hij een kind geweest dat niet echt een kind was, doordat het te jong al te veel wist en te veel begreep?

En is Marino Marini later een volwassene geworden die de wereld met een kinderblik wilde blijven bekijken? Omdat hij wist dat alle goede ervaringen beginnen met niet-weten?

Bestaat toeval?

En als toeval niet bestaat, wat zegt het ons dan dat Marino Marini in 1951 ter wereld is gekomen?

1951, dat was toch het jaar dat de Cobra-beweging officieel ten einde kwam?

En klopt het dat in 1951 er een regeling werd ingevoerd om bij alle rijksgebouwen anderhalf procent van de bouwsom aan beeldende kunst te besteden? Werd de kunst als de rebellie van kinderdromen opgevolgd door de kunst als ongevaarlijke verzachting van een bittere werkelijkheidspil?

Regeerde de angst, in 1951?

Heeft Marino Marini, toen hij nog maar net kon lopen en denken, al begrepen dat het raadsel van de schoonheid onze grote troost is?

Is Marino Marini zijn leven lang in rommelige en lawaaiige portiekwoningen gehuisvest geweest?

Had de moeder van Marino Marini grijze ogen, die alles begrepen?

Had de vader van Marino Marini een bijzonder sterk ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel?

Waren in die tijd de meeste mensen nog mager, doordat er voor hen geen overdaad bestond?

Is Marino Marini er altijd aan gewend geweest dat werken je leven bepaalt?

Kwamen de ouders van Marino Marini er gedurende de eerste jaren van zijn leven achter dat God dood was? Gestorven van verdriet, omdat niemand zijn wetten ernstig wilde nemen?

Waren in de jeugdjaren van Marino Marini de zomers langer en warmer dan ze nu zijn? Was de hemel hoger en blauwer, de zon stralender en waren de nachten glanzender zwart?

Schitterden toen Marino Marini een kind was in koude winternachten de sterren als wit koudvuur aan de zwarte hemel, maar heeft hij dat nooit gezien, omdat hij altijd binnen zat?

Kon Marino Marini op de markt bij hun in de buurt uren lang staan kijken naar een zinken bak, waarin palingen die nog leefden langzaam door elkaar heen bewogen? En heeft hij zich toen afgevraagd of alles dat geboren is ook pijn kan hebben?

Werd er in de straten waar Marino Marini rondzwierf maar zelden gesproken over vormen en kleuren en klanken? Over de scheppende kracht van de destructie? Over tabula rasa en alles moet anders en alle dingen nieuw?

Was in die tijd zwart-wit de norm en is kleur pas later gekomen?

Had Marino Marini kwikzilverige nichtjes met lang golvend haar en tantes met volle lippen en overweldigende lichamen, en wilden die vrouwen hem altijd aanraken? Heeft hij zich daar meestal tegen verzet, maar er soms ook aan toe moeten geven?

Heeft in die jaren een oom van Marino Marini, een man die naar drank en eau de cologne rook, hem op schoot genomen en een verhaal verteld?

En ging dat verhaal ongeveer zo:

Toen Hendrik de herdershond nog jong was en sterk vond hij het nooit erg om iedere dag voor de hondenkar te worden gespannen en zijn bazen, de boer en de boerin, overal heen te rijden.

Naar de markt en naar de melkcoöperatie en iedere zondag naar de reformatorische kerk... Overal zoefde de kar en als hij hijgde liet Hendrik zijn rode tong en zijn sterke witte tanden zien. Hendrik gaf al zijn kracht, hij had mooie grijze stippels op zijn rug... En toch was er niemand die veel om hem gaf. Niemand noemde hem ooit bij zijn naam. Maar Hendrik haalde zijn hondenschouders op: hij wist wat het lot van de hond is: geduldig zijn, en dienstbaar aan alle mensen. Lopen en waakzaam zijn en nooit verongelijkt blaffen.

Maar met de jaren werd Hendrik de herdershond ouder en zijn twee bazen steeds zwaarder. Ze hadden vier kinderen – dikke kinderen, waren dat – en het hele gezin moest in diezelfde kar. Hendrik trok het niet meer. Hij begon te blaffen, om het uit te leggen, eerst zachtjes en toen steeds harder, maar niemand wilde hem begrijpen. Ze waren alleen maar ontevreden, omdat hij niet meer zo snel liep als vroeger. Hendrik had pijn in zijn rug en zijn poten stonden krom – maar niemand die er acht op sloeg.

Toen heeft Hendrik een besluit genomen – gewoon, zonder na te denken, zoals dieren dat nu eenmaal doen.

Op een koude zondag, het was bijna Pasen, reed hij zijn zware familie naar de ochtenddienst – en toen hij de kar, harder hijgend dan ooit, tegen de

boogbrug over de rivier had op getrokken zag hij plotseling een metersbreed gat in de reling. 'Dit is het,' dacht Hendrik, 'dit moet het zijn.' Hij deed wat hij voelde dat hij doen moest: abrupt maakt hij de bocht – en met hondenkar en al verdween Hendrik door het gat in de brugleuning naar beneden – de diepte van het kolkende rivierwater in. Niemand heeft hem of zijn bazenfamilie ooit nog levend terug gezien. Dat is het leven, jongen: na jaren van hard werken volgt de wrede dood en dan ben je voorgoed vergeten...

Heeft Marino Marini, die later zoveel is gaan praten, in die jaren vooral het zwijgen gekoesterd?

Was Marino Marini overal waar hij kwam de bleekste, de dunste en de kleinste? Had hij zichzelf verboden om te huilen, maar overtrad hij dat verbod bijna iedere dag?

Is Marino Marini, al in de vroege lentes van zijn leven, lange wandelingen gaan maken? Voelde het voor hem goed om alleen te zijn – alleen met het lege landschap en alleen met de vermoeidheid in zijn botten?

Heeft Marino Marini steeds de kleuren, de dieren en de gedroomde wereld van die Cobra-schilderijen uit zijn kinderjaren terug gezocht?

Heeft Marino Marini altijd begrepen dat geluk net zoiets is als de horizon: soms zichtbaar, soms aan het oog onttrokken, maar altijd ver weg en nooit te bereiken?

Heeft het kind dat Marino Marini was veel lauwe melk moeten drinken en veel doorgekookt voedsel moeten eten?

Hebben de mensen in de steenkoolgestookte steden van die jaren zeker geweten dat een atoomwolk hun bestaan bedreigde?

Heeft zijn alles begrijpende moeder aan Marino Marini een paar losse centen gegeven, gewikkeld in krantenpapier, en heeft Marino Marini dat pakketje de hele dag in de palm van zijn hand bewaard, totdat het net zo warm was als zijn eigen lichaam?

Heeft Marino Marini op die dag al geweten dat geld een bron van kracht en veiligheid kan zijn?

Wie was Marino Marini toch? Wat voor tekens las hij, in het baksteenpatroon van de huizen van zijn straat?

Is Marino Marini later terecht gekomen in de wereld van de nieuwe stad, een wereld die werd gedomineerd door groen en ruimte, door helderheid en rechte lijnen, maar waar toch altijd de koude wind van de verlatenheid door de straten blies?

Hebben de mensen Marino Marini zien praten en heftige gebaren maken, terwijl er toch niemand bij hem in de buurt was?

Heeft Marino Marini gehunkerd naar vriendschap, maar was hij te bang om een ander kind aan te spreken?

Keek Marino Marini een groepje jongens na, dat op een zomermiddag het avontuur tegemoet ging? En bleef Marino Marini dan alleen achter in de benauwde schaduw van zijn kamer, om avonturen te beleven die enkel in zijn hoofd bestonden?

Had iemand Marino Marini bang gemaakt, door hem te vertellen dat de sloot achter hun huis ijskoud en peilloos diep was? En dat in dat water, dat koude en giftige water, al duizend kinderen waren verdronken?

Heeft Marino Marini in die tijd al geweten, dat de beklemming waarin hij moest leven in latere jaren een bron voor zijn verbeelding zou zijn?

Heeft Marino Marini, toen hij eenmaal kon lezen, gezien hoe op een muur waar hij iedere dag langs kwam met witte kalkletters 'Leve vrij Algerije' was geschreven? En was hij het daar meteen mee eens, ook al wist hij niet waar Algerije lag? Heeft zijn vader hem daarna een andere muur laten zien, met een andere tekst en was van die tekst de laatste regel '...dan dooft het licht...'? Voelde Marino Marini toen in het diepst van zijn buik dat die woorden een waarheid inhielden?

Was voor Marino Marini de school een gevangenis, met de boeken en schriften als tralies en de onderwijzer als een corrupte cipier? Heeft Marino Marini die boeken gewantrouwd en die schriften bijna helemaal leeg gelaten? Geloofde Marino Marini toen al liever in het spel, zelfs als er niemand was om dat spel mee te spelen?

Heeft Marino Marini begrepen dat je een scherm moet zetten tussen jezelf en de werkelijkheid – en dat je achter dat scherm, ongezien door de anderen, kunt overleven?

Marino Marini – was dat niet die jongen die overal tuintjes wilde aanleggen? Omdat planten, als je geduldig en zorgvuldig bent, altijd doen wat je wilt?

Heeft Marino Marini al toen hij nog een kind was ingezien dat je alleen maar kunt leven wanneer je de almacht van de dood hardnekkig ontkent?

Heeft Marino Marini zijn nederlaag erkend en het verdriet gekoesterd, op de dag dat de kist met daarin het lichaam van zijn dode vader wegzakte in de koude aarde?

Heeft Marino Marini diezelfde dag nog met de punt van een mes in zijn arm gekrast en wist hij dat je pijn moet leren verdragen? Is Marino Marini altijd in automutilatie blijven geloven? Pijn bedekken met nieuwe pijn?

Zou Marino Marini graag de zekerheid willen hebben dat de liefde sterker is dan de dood? Maar kan hij zijn twijfel over die stelling niet onderdrukken?

Heeft hij onder zijn oksel een huis met een ingestort dak laten tatoeëren?

Heeft Marino Marini het nooit kunnen verdragen als hij niet serieus werd genomen?

Heeft Marino Marini langzaam leren begrijpen dat ook angst en onzekerheid, dat ook miskennis en het besef dat je zoveel verkeerd hebt gedaan tezamen een bodem kunnen vormen – en dat je je op die grond goed staande kunt houden?

Is Marino Marini, toen zijn stem eenmaal dieper werd, begonnen verhalen te vertellen aan de mensen, eerst woest en alle richtingen tegelijk op bewegend, maar later met meer kracht en doelgerichtheid?

Heeft Marino Marini al werkend en denkend en uitproberend zijn eigen theater van de wreedheid ontwikkeld, en noemde hij dat het theater van de

onredelijkheid? Is hij de waarde van de non-articulatie en het onverstand gaan inzien?

Is Marino Marini altijd zowel in het spreken als in het zwijgen blijven geloven?

Heeft Marino Marini toen eindelijk mensen gevonden die hem begrepen, of van wie hij dacht dat ze hem begrepen?

Is Marino Marini steeds langere wandelingen gaan maken, door steeds legere landen, omdat hij zo het beste kon nadenken?

Heeft Marino Marini met zijn vuist gezwaaid, maar ook met zijn twee handen de contouren van het allermooiste lichaam aangegeven?

Is Marino Marini vaak de weg kwijt geraakt? Was hij er vaak niet als hij er wel had moeten zijn? Hoorde hij niet wat er tegen hem werd gezegd? Heeft Marino Marini mensen ongelukkig gemaakt, maar had hij dat nooit zo bedoeld?

De dood en de schoonheid – zijn dat voor Marino Marini de twee krachten waartussen zijn leven zich beweegt? Het ene onontkoombaar, het andere bijna onbereikbaar – maar allebei even reëel?

Leefden in die tijd de Cobra-schilders nog? Of waren ze uit het beeld van de wereld verdwenen, net als de gestorven dichters?

Wordt Marino Marini soms midden in de nacht wakker en hoort hij dan een zachte, gelijkmatige ademhaling, naast zich in het bed? En heeft hij op zo'n ogenblik even de overtuiging dat alles nog goed kan komen, met zijn leven en met de wereld?

Heeft Marino Marini het allemaal zelf gedaan: vriendschappen aangaan en weer laten wegsterven, sterke banden laten verslappen? En heeft hij toch het idee dat het buiten hem om is gegaan? Dat die dingen hem zijn overkomen, als een onvermijdelijkheid?

Duurde het heel lang voordat Marino Marini eindelijk iemand gevonden heeft die alles van hem kan verdragen, die zonder voorwaarden iedere dag voor hem kiest?

Gelooft Marino Marini meer in de taal van dromen dan in de taal van de gebruiksaanwijzing? Meer in het bewegen van een dier dan in het gebaar van de machthebber? Meer in de tussenruimte dan in de objecten?

Is Marino Marini soms moe, maar weet hij dat hij zich geen rust kan veroorloven?

Moest, toen Marino Marini nog een jongen was, in het centrum van de stad het onrecht worden bestreden en de verandering worden verwelkomd? Hadden ze daarvoor in het grote theater aan de rivier een beeld gemaakt? Een beeld van papier-maché en papkarton, dat Che Guevara voorstelde? En werden aan de voet van die wankele sculptuur dan opwindende hymnen gezongen? Zou dat het begin zijn van de reconstructie van de wereld? En heeft Marino Marini toen, zo klein als hij was, instinctief het goede van die poging tot kunstrevolutie ingezien? Dat ook een mislukte revolutie zijn waarde en zijn betekenis kan hebben?

Houdt Marino Marini sinds die tijd van liederen die je schreeuwt, van klanken die je afschiet en van muziek die als een mes in je oor snijdt?

Heeft Marino Marini altijd het verlangen naar
revolutie behouden, maar is hij toch
teruggeschrokken voor chaos en geweld?
Wie is dat toch, Marino Marini? Bestaat hij? Heeft
hij bestaan? Was hij hier net nog maar is hij nu
even weg? Kunnen we iets van hem leren?
Moeten we hem steun geven? Is het goed dat we
over hem blijven praten?

Heeft Marino Marini altijd gehouden van
verhalen?

Verhalen over ziekte en gebrek, die je de
tekortgedane vrouwen aan elkaar hoorde
vertellen wanneer ze in de regen op de tram
stonden te wachten? Maar ook verre verhalen,
die je kon lezen in beduimelde tijdschriften die in
de leesmap zaten bij een verre tante die ze soms
bezochten?

En was er één zo'n verhaal, waarvan hij dacht dat
het op de een of andere manier over hem ging?

In de verre streken van Laos en Patagonië danst
de zoetwatervogel haar kreupele dans.

Ze zou heel hoog en heel ver weg kunnen
vliegen, maar ze wil de indruk wekken dat ze
slecht kan bewegen. Met een krachteloze poot
draait ze haar wanhoopsrondjes over het water.
'Ik ben hulpeloos!' laat ze zien.

De roofdieren zullen haar opmerken, haar
bedreigen en haar opjagen.

En daarmee leidt ze, heel slim, de aandacht af van
de kleine vogels, van de kinderen die ze net heeft
uitgebroed.

Die kleintjes kwetteren weerloos in hun nest –
die hebben nog geen idee dat er zoiets als gevaar
bestaat.

Hun moeder zorgt er voor dat dat nog even zo
kan blijven.

Kracht die zwakte nabootst – dat is een mooie vorm van wijsheid, toch?

Is Marino Marini soms moe, maar weet hij dat hij zich geen rust kan veroorloven?

Laat Marino Marini een spoor achter zich van goede bedoelingen en half geslaagde pogingen? En beseft hij dat je met dat weinige al tevreden mag zijn? Maar bedenkt hij vervolgens dat tevredenheid het allergevaarlijkst is, omdat wie tevreden is niets meer hoeft en dus net zo goed dood kan zijn?

Heeft Marino Marini vaak 't idee dat hij harder en harder moet lopen, enkel om het zware einde van zijn leven op een afstand te houden?

Maar zijn er ook ochtenden waarop Marino Marini in het vroegste zonlicht de contouren ziet van iets nieuws, iets dat mooi is, iets dat pijn doet, iets dat nog niet bestond? Iets dat hij zal proberen te maken?

Heeft Marino Marini altijd geloofd in de waarde van het sentiment?

En zit voor hem gevoel niet alleen in wat je je voorstelt, maar ook in wat je kunt zien en kunt aanraken? Zit het sentiment ook in de ruwe houten planken waaruit een zomerhuisje is gebouwd of in de stapel opgevouwen kleren van iemand die allang uit huis verdwenen is?

Is juist het materiële de bron van alles: van geluk zowel als van pijn en gemis?

Marino Marini – heeft die nooit spraakles gehad? Zijn ze vergeten hem zijn accent af te leren?

Gaat Marino Marini graag met de mensen in gesprek, maar kan hij niet altijd het geduld opbrengen om naar ze te luisteren?

Heeft Marino Marini jarenlang bont opgetuigde theaterkastelen gebouwd? Totdat ze hem op een dag zeiden dat-ie werd bedankt voor de moeite, maar dat het nu niet meer hoefde?
Merkte Marino Marini toen dat hij er niet zomaar mee op wilde houden?

Is Marino Marini zo'n man die schreeuwt omdat hij naar stilte verlangt? Die met een hamer zwaait omdat hij 't liefst wil dat de wereld ongeschonden is? Die het kunstmatige koestert omdat hij houdt van de natuur?

Stond er in de buurt waar Marino Marini woonde op de openbare weg een grote sculptuur van stalen H-balken? En heeft hij telkens als hij dat beeld zag begrepen dat kunstenaars de waarheid kennen – een particuliere waarheid die toch universeel is?

Heeft Marino Marini de kunst ooit gedefinieerd als de brug tussen de wereld zoals hij is en de wereld zoals hij zou kunnen zijn?

Zou Marino Marini het 't liefst met iedereen weer goed willen maken? Maar weet hij niet hoe hij dat aan moet pakken?

En nu we hier toch samen zitten: denkt u dat het ooit nog goed kan komen, met de wereld?

Heeft Marino Marini jarenlang verwoede pogingen gedaan om buiten de grenzen van zijn eigen bestaan en van zijn eigen lichaam te treden? Om met iemand anders zonder enig voorbehoud alles te delen en daarin zover te gaan dat de

grens tussen wie jij bent en wie die anders is zijn belang verliest? En is het hem nooit gelukt om die staat langer dan een enkel ogenblik te bereiken?

Is Marino Marini er van doordrongen dat hij maar heel weinig weet? En is zijn hoofd ook met die beperkte kennis toch soms bijna te zwaar om te dragen?

Gelooft Marino Marini nog altijd dat de wereld plat is? En dat je, als je het echt te moeilijk hebt, niets anders hoeft te doen dan naar de rand ervan te lopen en je er vanaf te laten vallen?

Het besef dat die rand er is, en dat daar beneden het donkere, substantiële niets op ons allemaal wacht, geeft dat hem de kracht om het voorlopig nog vol te houden?

Heeft Marino Marini vaak gedacht dat ze hem nu eindelijk begrepen? En was dat meestal een misvatting?

En vindt Marino Marini het behoud van geloof toch het allerbelangrijkst – niet het geloof in iets dat vaag is en ver, maar zijn geloof in de verbeelding?

Klopt de informatie dat het huis waar Marino Marini op het ogenblik woont niet meer dan een paar honderd meter verwijderd ligt van de plek waar het allemaal begonnen is? En dat hij dus, ondanks al zijn omzwervingen, toch niet veel is opgeschoten?

Moet ernstig worden tegengesproken dat Marino Marini dood is? Moeten we juist rekening houden met de mogelijkheid dat hij ieder moment hier kan zijn?

Is in het leven van Marino Marini de pijn het enige element geweest dat altijd aanwezig was en dat hem nooit heeft verlaten? En heeft die pijn honderd gezichten en duizend gestalten?

En hoeven we ons niet meer van alles af te vragen, maar kunnen we rustig luisteren naar wat hij te zeggen heeft?

Wat heeft Marino Marini met zijn leven gedaan? Heeft hij hard gewerkt maar heeft dat hem toch weinig opgeleverd? Bevinden de dingen waar hij echt naar verlangt zich nog altijd net buiten zijn bereik?

Zijn er ook dingen waar Marino Marini nooit over praat?

Zou Marino Marini net zo scherp en helderziend willen zijn als Friedrich Nietzsche en net zo kwetsbaar als Vincent van Gogh? Spiegelt Marino Marini zich graag aan genieën?

Heeft Marino Marini geweten hoe het zat: dat hij zijn uiterste best heeft gedaan, maar dat het kennelijk toch niet goed genoeg was?

Heeft Marino Marini momenten gekend waarop het leven hem teveel werd? Al die inspanningen en al dat verkeerde begrip, al die brede wegen die doodlopende straten blijken te zijn... Dacht hij dan: ik spring in een ravijn of ik slik een buisje pillen, dan ben ik overal van af?

Maar voelde hij dan toch altijd weer een hand op zijn schouder rusten? De hand van iemand die hem niet kon missen? Bracht dat hem op andere gedachten? En wist hij: dood zijn kan altijd nog?

Zat Marino Marini toch, op een koude ochtend, voor de deur van zijn flatje in Amsterdam-Noord en dacht hij: wat moet ik nou nog? Wat heb ik opgebouwd en wat heb ik behouden? Hoe lang houd ik dat nog vol? Met lege handen toch iets maken?

Staarde Marino Marini naar de betonnen muur die zijn voortuintje van dat van de burenscheidde? Een muur waartegen geen klimop wilde groeien, omdat in Amsterdam-Noord de zon nooit schijnt?

En dacht hij toch weer aan de dood? De dood, die zoveel sterker is dan wij mensen zijn?

En wist hij niet meer wat het is dat blijft: de schoonheid of de dood?

En is Marino Marini toen opgestaan?

Heeft Marino Marini afscheid genomen van de lethargie?

Heeft Marino Marini een boek gelezen en is hij toen, net als Antonin Artaud, naar Mexico gereisd?

Heeft hij daar, tussen de Aztekenruïnes en de lege huizen van onthoofde drugshandelslachtoffers, gezocht naar een dubbele bron – die van het theater en die van het leven?

En heeft hij begrepen dat het water uit die twee bronnen zich vermengt en dat daar leven en theater dus hetzelfde zijn?

Heeft hij zich in dat water gedompeld? Heeft dat hem sterk gemaakt?

Zit hij nu weer hier in Europa en heeft hij niets meer?

Geen geld en geen bedding?

Geen zekerheid en geen bevestiging dat iemand vraagt om wat hij bedenkt?

Maar heeft hij daar in Mexico, door een oude man met maar één oog, onder de oksel die nog vrij was een nieuwe tatoeage laten zetten?
Gaat Marino Marini voortaan met vijf ingebrande sterren door het leven?

Weet Marino Marini dat, als je eenmaal ligt, je niet meer kunt vallen?

Dat, als je niets hebt, ze je ook niets meer kunnen afnemen?

Denkt hij: ik blijf toch dingen doen en dingen maken, want waar leef ik anders voor?

Denkt hij: ik blijf uit een beetje lucht en wat wankele woorden tijdelijke huizen bouwen – al was het maar omdat ik dan zelf in zo'n woning kan verblijven?

Zegt Marino Marini: 'Ik ga door' – en zegt niemand iets terug, maar weet hij dat het wel is gehoord?

Heeft hij van alles gedaan en van alles uitprobeerd?

Maar komt hij nu toch terug bij wat hij eerder al wist?

Bij zijn theater van de onredelijkheid?

Wat denkt hij?

Ik wil leven zonder publieksinkomsten.

Ik wil leven zonder spreiding.

Ik wil leven zonder marketingplan.

Ik wil leven zonder educatief medewerker.

Dat snap je wel, toch?

Dat ik niet wil stikken?

Marino Marini wil juist de ongearticuleerde kreet laten horen van iemand die wél bijna stikt.

Marino Marini wil het verstand voor zijn, het verstand voorbij zijn.

Want het verstand en de redelijkheid zijn de vijand van de kunst – dat weet Marino Marini zeker.

Zijn jullie het met Marino Marini eens?

Raakt kunst het verborgene aan, is kunst geheimzinnig en helder tegelijk?

Zoals ook seks over verborgen krachten gaat en zowel onbespreekbaar als alomtegenwoordig is?

Onredelijke kunst is ontregeling, vindt Marino Marini.

Is pijn ervaren – en ook pijn durven doen.

Is teveel en teveel tegelijk.

Is tien keer tegen een muur op lopen – en dan nog steeds niet weten dat die muur er staat.

Is hardop dingen beweren die je eigenlijk niet weet.

Kunst is een onafgemaakte zin, een ongearticuleerde gedachte en een half weggewist beeld.

Een herinnering, maar je weet niet waaraan.

De droom van een andere wereld, de route naar een toekomst die nooit zal komen.

Marino Marini wil zijn angsten met jullie delen en daarom moet hij dingen maken.

Voor die kunst blijft Marino Marini ademen.

Niet voor het vermaak en de bevestiging en de lichtverteerbaarheid.

Marino Marini wil niet in een beleidsnota passen.

Marino Marini wil de deur dicht doen en dan hier met jullie zitten praten.

Er is een discussie – is dat het idee van Marino Marini over kunst?

Ik ben gekomen.

Ik dacht dat je me zag.

Ik heb gewacht.

Ik dacht dat er iets gebeuren zou.

Ik heb gesproken.

Ik dacht dat ze me zouden horen.
En nu is de dag voorbij.
Nog even, en dan ben ik weg.
Nog even een vuurpijl, nog even een
heliumballon.
Nog even een waterval, zo diep dat niemand kan
zien waar hij de grond raakt.
Ik ben gekomen om samen met jou te weten dat
wij dezelfde vormen en dezelfde kleuren zien,
wanneer we onze ogen sluiten.

Ik wil dat jullie begrijpen: ergens tussen Cobra en
de anderhalfprocentsregeling zit ik.
Ik ken de woeste droom maar ook het grauwe
gemiddelde.
In Nieuw-West vind je ze allebei: de droom en de
daad, de onbegrensdeheid en het alledaagse.

Marino Marini, dat was ook alleen maar een fase.

Marino Marini weet het nog: de oom.
De oom met de verhalen.
Die oom kwam altijd terug.
Zijn haar was dun en licht, als het fijnste
zilverdraad.
En vochtig waren zijn bleekblauwe ogen.
Als een warm en roze voorwerp liet de oom zijn
hand rusten op de schouder van Marino Marini,
wanneer hij weer een verhaal vertelde.
Verhalen die gingen over wat nooit gebeurd was,
en toch waren ze echt.
Marino Marini wilde zich van die druk bevrijden,
maar hij wist niet hoe.
'Luister goed, jongen,' zei de oom van Marino
Marini. 'Luister goed, want ik vertel het maar één
keer en toch moet je het onthouden, want kennis
is kracht.'

Het jongetje Osvaldo verborg zich het liefst onder de tafel, op de dagen dat er bij hun in huis feest moest worden gevierd.

Als de koningin jarig was, of de grote oorlog was zoveel jaar voorbij, of als ze van de gemeente een extra bonus op hun uitkering hadden gekregen, dan vierden de ouders van het jongetje Osvaldo feest. Ze aten rauwe haringen en ze dronken troebele jenever, die een buurman zelf op zolder stookte. De familie en de kennissen werden uitgenodigd; het huis vulde zich met zware gestalten – mensen die vreemd roken en die van hem verwachtten dat hij hen een hand gaf.

‘Lach dan, jongen,’ zei de moeder van Osvaldo, ‘je moet lachen, want het leven is mooi.

Hoi! Hoi, we zijn geboren; hoi, we gaan voorlopig nog niet dood.’

Maar Osvaldo wilde niet blij zijn en rauwe haring eten – hij was een jongen die liever alleen was en die op zolder, uit het zicht van de anderen, met lappen en met poppen speelde. Daar bouwde hij zijn eigen wereld. Daar kon alles zijn zoals hij het zelf had bedacht.

En daarom verborg hij zich nu onder de tafel, in de hoop dat ze hem zouden vergeten – en hij keek naar de benen van de volwassenen. Zoals zij waren, zo wilde hij nooit worden. Dat griezelige witte vlees, die lompe vormen... En zulke harde stemmen hadden ze...

‘Hoi, we zijn vrij, hoi, we hebben geld, hoi, de wereld draait om ons...’

De feestdag liep uit op een feestavond, steeds meer drank was er en steeds meer vis... De lucht die in de kamer hing was zwaar van stemmen en van sigarettenrook. Iemand had de radio aangezet en ze zongen de Schlagers mee. ‘Ach, meine Liebe tut heut’ so viel weh... Ach, mein Herz ist so kalt als wär’s tot...’

‘Blaas de kaarsen uit, Osvaldo! We eten feesttaart in het donker...’

Osvaldo moest bij zijn moeder op schoot komen zitten, zij hield hem klem tussen haar armen, die machteloos waren maar waar toch kracht in zat. ‘Jij bent mijn knulletje,’ zei zijn moeder, ‘jij bent mama’s troost in bange dagen. En vandaag vieren we feest... Feest omdat we gewonnen hebben, feest omdat het feest is... Hoi...’

Osvaldo kreeg bijna geen lucht meer. Zijn moeder drukte een vochtige zoen op zijn wang. Daarna nam zijn vader hem op schoot. Osvaldo wist dat er iets niet goed was. Die drukkende tederheid was hij van zijn vader niet gewend. Een sterke geur van haring en jenever drong zich aan Osvaldo op. Hij voelde hoe zijn lichaam dat van zijn vader aanraakte – het harde lichaam van een volwassene. Osvaldo verdroeg die aanraking niet...

Hij probeerde zich los te maken maar zijn vader wilde hem niet laten gaan. Alsof het verlies van zijn jongen zou betekenen dat hij voorgoed alles kwijt zou zijn. Voor het eerst in zijn leven begreep Osvaldo wat teleurstelling en machteloosheid zijn.

Een golf van medelijden overspoelde hem – medelijden met al die volwassenen die van de wereld een gevangenis hebben gemaakt en zij zelf zijn de veroordeelden...

Hij wist dat zijn vader zich voornam om iets te gaan zeggen, iets over de toekomst en dat alles anders zou worden... Osvaldo wilde dat niet horen.

Zodra hij kon maakte Osvaldo zich los van de beklemming van de grote mensen. Hij liep door de witverlichte keuken van hun huis en opende de deur naar de veranda. Daar bleef hij staan en hij staaarde naar de avondhemel. De hemel, die koel was en leeg.

De dunne halve cirkel van de maan stelde
Oswaldo gerust: de maan, dat was een stille en
zilveren kracht; de maan die niets zei en niets
deed en niets van je wilde...

Achter hem klonken nog steeds de harde
stemmen en de Duitse muziek: dit was het
feest... Oswaldo wilde liever zijn eigen stem
horen – die maakte hem niet bang. Eerst zachtjes
en daarna steeds harder herhaalde hij het woord
dat hij daarbinnen had opgevangen: 'Hoi... Hoi...
Hoi, hoi, hoi...'

There is a discussion ging in première op 2 mei
2013 in Theater Kikker, Utrecht

Concept, regie en spel: Marien Jongewaard

www.nieuwwest.com

There is a discussion is een productie van Nieuw
West /Marien Jongewaard, tot stand gekomen
met financiële steun van de Gemeente
Amsterdam en het Lira Fonds

Rob de Graaf (1952) werkt als tekstschrijver al sinds 1978 samen met theatermaker Marien Jongewaard. Daarnaast heeft hij geschreven voor andere gezelschappen, waaronder Dood Paard, Keesen&Co en Roy Peters/De Gemeenschap. Voor zijn werk ontving hij de Charlotte Köhlerprijs, de Prosceniumprijs en twee keer de Taalunie Toneelschrijfprijs. Hij geeft les aan de opleiding Writing for Performance van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl/rob_de_graaf

Toneelwerk o.a.

There is a discussion – 2013

*Colombina** – 2013

*In die nag** – 2012

*Pleinvrees** – 2012

Germanisch depressief – 2011

*Freetown** – 2010

*Interest** – 2009

*Met Joran aan zee** – 2009

*Stalker** – 2009

*Amateurs** – 2008

Het harde rood van mijn gelijk – 2006

AHAB – 2006

Vrede – 2006

*Schuur** – 2006

Love – 2005

Geslacht – 2004

Pony – 2003

Neanderdal – 2001

Ko – 2001

Rob – with a little help from my friends – 2000

Mission Impossible – 1999

Nu zou hij moeten spreken – 1997
2SKIN – 1996
Metamorphosen – Faces of Death – 1995
Les enfants du paradis – 1992
En een kleine jongen zal ze hoeden – 1991
Oost, een experiment – 1991
A Hard Day's Night – 1991
Pavlov – 1990
Lever – 1990
Pygmalion – 1989
*Rinus** – 1987
*We hebben je op het toneel gezien. Je stond daar
maar en je deed niets* – 1978

* Deze teksten verschenen eerder in de reeks van
De Nieuwe Toneelbibliotheek (# 7/8, 17, 30, 62,
71, 107, 134, 140, 153 en 184)